Kelecsényi László

Most lőj!

Már hajnalban fenn vagyunk, pedig nincs tanítás, nem kell a gimibe sietni, nem kell drukkolni, hogy feleltetés lesz-e, vagy továbbmegyünk az anyaggal? Azaz mégis drukkolni kell, nagyon is kell majd, nemsokára.

Pedig milyen szép vasárnap lenne. Nem esik, lehetne kirándulni az őszi napsütésben. Vagy moziba menni: a Filmmúzeumban egy francia klasszikus megy, a *Szerelmek városa*, vetítik már a *Szörnyetegek*et, Gassman és Tognazzi hülyéskedik végig két órán át. A színházak is kecsegtetnek. Az Operában délelőtt a *Bánk bán*t játsszák, ifjúsági előadás, este a *Figaró házassága* kerül színre, a Nemzetiben, a Blaha Lujza téren is van matiné, a *Macbeth*, elvégre ebben az évben lett volna 400 éves a szerző, és valamelyik drámája érettségi tétel. A Tháliában egy Sartre-darabra húzzák föl a függönyt, ha van – képzeljük csak el, egy egzisztencialista Pesten, 1964-ben. Mi a konszolidáció, ha nem ez?

De nem megyünk se színházba, se moziba. Fontosabb dolgunk van. Az egész országnak fontos dolga van. No, jó, ne legyünk ennyire elvakultak. Csak a fél országnak. Hallgatnunk kell Szepesit. Olimpia van ugyanis.

Európa még alszik. Párizs alszik, London alszik, nem is beszélve Brüsszelről. Csak Budapest nem alszik, meg Magyarország nem alszik. És Belgrád sem alszik, meg Moszkva sem alszik. Ma játsszák ugyanis Tokióban a négyes vízilabdadöntő utolsó meccseit. A vízilabda pedig nálunk nemzeti sport. Még most is az.

Tokió rádiós olimpia volt. Az első olimpiai tévéközvetítés – az 1960-as római – után ugyanis a nagy távolság miatt a televíziósok nem indultak el Tokióba. Az élő egyenes közvetítés 1964-ben Szepesi Györgyé; azt látjuk, amit ő mond, suttog, recseg, üvölt a mikrofonjába. Az időeltolódás miatt a fontos események közvetítései hajnaltájt zajlanak. A focidöntőt, amit megnyertünk természetesen – édes istenem! –, a reggeli első órán hallgatta a negyedik bé osztály a logikatanár beleegyezésével. (Csak próbálta volna ne engedni!) Megverjük a cseheket, csupán 2–1-re, ha jól emlékszem. Még odébb van az, hogy „jönnek a csehszlovákok”.

Most mi jövünk. A tokiói uszoda partján ott ül Magyarország. Azaz egész Magyarország képviseletében csak egy ember, akit neveztek tizenkettedik játékosnak, bár itt stílszerűbb lenne nyolcadikat mondani,

lévén, hogy a csapatból csak heten úszkálnak, taposnak, dobnak gólokat a medencében a combkarú, lapátkezű vízi óriások. Azaz mi nem vagyunk óriások. Kájpáti Gyujika egészen biztosan nem az. Ő a fifika, a csel, a trükkök mestere. Nála a labda, kinéz a partra, hátvédje követi a pillantását, és a következő pillanatban már az ellenfél kapujában a labda. Ilyen trükkösek ezek a fiúk. Az előző olimpiát ugyan elveszítették Rómában, s most azt az aranyat keresik. Elvégre nem lehet, hogy az uszodában ne hangozzék föl a magyar Himnusz, amikor a vívócsarnokban a derék japán rendezőknek nyolc számból négyszer is fel kellett húzniuk középre a piros-fehér-zöldet. (Emlékpróba, fejből mondom: Rejtő Ildikó és a női tőrcsapat, Pézsa Tibor, kard egyéni és a párbajtőrcsapat. Aki akarja, ellenőrizzen.)

Számol mindenki, számolnak még a rossz matekosok is, akik számtanból megbuktak. Mert az történt, hogy nem tudtuk legyőzni a jugókat. 3–0-ra, 4–3-ra is ők vezettek ellenünk, s a vége 4–4-es döntetlen lett. A négyes döntő körmérkőzésein ott vannak még az olaszok meg a szovjetek, de ők legföljebb a mérleg nyelvének szerepét tölthetik be itt. Szerencsénk is van. Az utolsó körben előbb olasz-jugó meccs van, s mire a döntő összecsapáson vízbe ugrik a magyar és a szovjet csapat, már tudjuk, hogy 3–0-ra, 4–1-re vagy 5–2-re kell győznünk, hogy jobb gólaránnyal mi legyünk az olimpiai bajnokok.

Október 18-a vasárnap Lukács és Ambrus napja. Ambrus, Bodnár, Boros, Dömötör, Felkai, Gyarmati, Kanizsa, Kárpáti, Konrád, Mayer, Pócsik, Rusorán. Ők tizenketten. A keresztneveket tessék leolvasni a margitszigeti uszoda dicsőségtáblájáról.

A meccs első fele lidérces álom. Két negyed után 2–1-re vezetnek a „ruszkik”. Az nem lehet…

Az nem lehet, hogy megint előjöjjön a jó párszor működő görcs: őket nem lehet/szabad legyőzni. Le kell győzni őket! Ahhoz pedig meg kell fordítani a meccset, és nem elég nyerni. Most már legalább 5–2-re kell nyerni. Négyet kell dobni, és egyet sem kapni. Álom, álom, édes álom… De most reggel van, kicsit még csípős, októberi vasárnap reggel. Ágyban hallgatom a közvetítést.

Szepesi mindenesetre csúcsformában, nem úgy pólósaink. Az első gólt ugyan Rusorán Péter lövi, de a második negyedben fordítanak a szovjetek. Gólszerzőik: Szemjonov és Kalasnyikov. Ilyen névvel a medencében! Most már csodára van szükség. Fog ez menni? Hát persze, hogy megy, amikor olyan pólósok szárítják a labdát a víz felett, mint Felkai András, aki nem véletlenül kapta a Róka becenevet.

A negyedik negyed elején már 3–2 a mi javunkra. Még kettő kell. Az egyik félig már megvan. A játékvezető négyméterest ítél a javunkra. Rusorán be is dobja, de a bíró újradobatja, mert a szovjet kapus nem tartózkodott a gólvonalon. Másodszorra kihagyjuk a büntetőt.

Mintha egy görög sorstragédia zajlana a medencében. Szepesi hangja is el-elcsuklik az izgalomtól. Újabb négyméteres a javunkra. Rusorán nem meri dobni, Dömötör úszik oda a jelképes vonalra. Fineszesen ejti, le a vízre, és az a kerek bőrgömb szeret minket, mert a szovjet kapus segítségével becsorog a hálóba.

Már alig két perc van hátra, és kell még egy gól. S akkor jön az a bizonyos támadás, amit kiszürkült filmfelvétel őriz, meg a kopott celluloidnál mindenképpen pontosabb emlékezet. Dömötör Zoltán centerben megúszik, egyedül áll szemben a kapussal. Szepesi György hangja nem a mikrofonon, drótokon, hanem Ázsia földjén át száll Budapestre. „Most lőj, Dömötör, most lőj!" De Dömötör nem lő. Lóbál, és kivár. Várja a megfelelő pillanatot, azt a tempót, amikor a kapus süllyedni kezd lefelé, mintha azt várná, hogy az egész birodalom, a pillanatnyilag mindenhatónak látszó szovjet birodalom süllyedjen a víz alá. Miért is ne? Hruscsovot éppen néhány napja váltották le. És az álom teljesül, legalább ez az álom. Ott van benn a labda a kapuban. Az ötödik!

Most már csak ki kell húzni a hátralévő másodperceket, megőrizni az eredményt, eldugni a labdát, valahová a medence fenekére, vagy a levegőben tartani, hogy szálljon csak, magyar kézről, magyar kézre, azokba az aranyos lapátkezekbe. És vége: Tokió olimpiai bajnoka vízilabdában a mi csapatunk.

Ott ünneplés, itthon pedig szolid őrjöngés, a paplan a padlón hever, a rekamié rugózata már kárpitos után kiált. Nyertünk. Mi mindnyájan, tízmilliónyian nyertünk. Azóta is úgy emlékezünk erre, mint valamiféle csodaforgatókönyv alapján zajlott hőskölteményre.

*

A legendák az idők során elkopnak. A legendákat előbb-utóbb kikezdik. Sport-pletykákban nálam járatosabb barátom zuhanyhíradós infója szerint bunda volt az egész, magyarán meg volt dumálva a ruszkikkal a dolog. Állítólag tartoztak evvel a mieinknek. Hát, ha Jaltát akarták volna törleszteni!

Nem és nem. Nem akarok hinni ebben. Szóljon, aki tud valami biztosat, valami bíztatót, vagy akármit!